

DIARI DE SESSIONS DE LA COMISSIÓ DE SALUT DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

DL PM 1095-2011

Fq.Con.núm. 33/27

X legislatura

Any 2022

Núm. 98

Presidència de la Sra. Beatriu Gamundí i Molina

Sessió celebrada dia 16 de novembre de 2022

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

PROPOSICIONS NO DE LLEI:

1) RGE núm. 5961/22, presentada pel Grup Parlamentari Unidas podemos, relativa a millores en la detecció precoç i atenció clínica a les dones afectades per endometriosis..... [1760](#)

2) RGE núm. 6742/22, presentada pels Grups Parlamentaris Socialista, Unidas Podemos, MÉS per Mallorca i Grup Mixt, relativa a impuls per l'atenció del benestar emocional i la salut mental a l'àmbit perinatal a les Illes Balears. .... [1764](#)

LA SRA. PRESIDENTA:

Bona tarda, senyores i senyors diputats i diputades. Començarem la sessió d'avui. També vull donar la bona tarda, avui ens acompanya el president del Col·legi Oficial de Psicòlegs de les Illes Balears, Javier Torres, li donam la benvinguda.

En primer lloc, els demanaria si es produeixen substitucions.

LA SRA. SUREDA I MARTÍ:

Sí, presidenta, Maria Antònia Sureda substitueix Catalina Pons.

LA SRA. PRESIDENTA:

Entesos. L'únic punt de l'ordre del dia d'avui consisteix en el debat de les proposicions no de llei RGE núm. 5961 i 6742/22.

1) Proposició no de llei RGE núm. 5961/22, presentada pel Grup Parlamentari Unidas podemos, relativa a millores en la detecció precoç i atenció clínica a les dones afectades per endometriosi.

Per a la seva defensa té la paraula, per part del Grup Parlamentari Unidas Podemos, la Sra. Martín, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. MARTÍN I PERDIZ:

Gràcies, presidenta, bona tarda, diputats i diputades i personal de la Cambra. Vull donar la benvinguda al Sr. Torres, en representació del Col·legi de Psicòlegs de les Illes Balears, i també a aquelles persones i entitats que ens segueixen pel canal de YouTube del Parlament.

Aquesta iniciativa és relativa a l'endometriosi i, concretament, a la millora en la detecció precoç i a l'atenció clínica a les dones afectades per aquesta malaltia.

L'endometriosi no mata però és una situació que no deixa viure a milers i milers de dones en el nostre país, és una malaltia infradiagnosticada a causa d'un biaix de gènere en salut, que és el que té a veure amb el fet que la menstruació -la regla- normal és dolorosa, quan és absolutament el contrari, la regla normal no ha de fer mal, pot molestar, però no ha de fer mal.

Això, repetit una, cent i mil vegades, fa que les dones tinguin una creença errònia sobre la seva situació de salut. I pensam que no hi ha res més subversiu que realment les dones tinguin accés a una informació veraç i fidedigna que les pugui permetre manejar la seva situació.

L'infradiagnòstic d'aquesta patologia comporta tota una sèrie de seqüeles que serien prevenibles en aquestes dones, una de les quals la infertilitat, i, de fet, l'endometriosi moltes vegades es diagnostica davant d'un procés d'infertilitat de les dones.

Llavors, dins aquesta iniciativa nosaltres presentam quatre propostes d'acord, que són les següents: en primer lloc, proposar i acordar, en el si del Consell Interterritorial de Salut, la difusió i aplicació de la Guia d'atenció a les dones amb endometriosi en el Sistema Nacional de Salut, a tots els centres de salut i als hospitals del nostre país, precisament per allò que comentava, per a un millor coneixement i tractament de les dones afectades per aquesta malaltia.

En segon lloc, proposar i acordar, també dins el Consell Interterritorial, millorar i ampliar les accions formatives per a la capacitat dels professionals, tant en Atenció Primària com especialitzada, per facilitar aquesta detecció precoç de signes i símptomes i per millorar el tractament d'aquestes pacients; així com crear un registre que permeti ser una eina per a la recerca de qualitat, amb un recull de dades sobre la situació de l'endometriosi a la nostra comunitat autònoma relatives a incidències, necessitats d'ingressos, nombre de cirurgies, demora diagnòstica, complicacions de cirurgies, percentatges de dones estèrils, necessitats de fecundació in vitro, així com demora en l'accés a aquests serveis, i totes aquelles altres variables que puguin ser d'interès per dur a terme aquests estudis que permetin avançar en el coneixement d'aquesta patologia, que precisament també és prou desconeguda.

I, en quart lloc, impulsariem les línies de recerca dels diferents tractaments i dels seus efectes adversos. El biaix de gènere en salut és una cotilla, és una cotilla que hem de rebentar, a dia d'avui encara són moltes les dones que desconeixen el seu cos, que desconeixen els signes i símptomes que signifiquen o que són indicadors de problemes, i crec que entre totes i tots hi podem donar resposta.

Qued a l'espera de les aportacions dels diferents grups parlamentaris i esperem que aquesta iniciativa pugui sortir per unanimitat de tots els grups aquí representats.

Gràcies, presidenta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Martín. Obrim ara un torn de fixació de posicions. Per part del Grup Parlamentari Popular té la paraula la Sra. Borrás.

LA SRA. BORRÁS I ROSSELLÓ:

Gràcies, presidenta. Bona tarda, diputats i diputades, benvingut el representant, el degà del Col·legi de Psicòlegs de Balears.

Bé, vagi per endavant que aquesta és una PNL molt interessant i que el grup Popular donarà suport a aquesta iniciativa, perquè, com ha dit la representant de Podemos, l'endometriosi és una malaltia freqüent, de causa desconeguda, i que, a més de causar dolor, pot ser la causa d'infertilitat.

En aquests moments crec que el més important és impulsar la recerca i, en aquest moment hi ha dues línies de recerca: una, quantificació de proteïnes a nivell de cèrvix o d'endometri, on s'intenta realitzar un diagnòstic precoç, i la mateixa línia pot fer una recerca de microRNA a saliva -la qual cosa seria molt

interessant-, això seria la línia d'identificació precoç. I les expertes, tenim dues expertes d'endometriosis aquí, a les Balears, cap de les dues d'aquestes línies que he dit no saben que estiguin implementades a Espanya, ni tan sols a Balears.

Per això, jo proposaria millorar el punt 4, i on diu "impulsar línies de recerca dels diferents tractaments", posaria "dels diferents diagnòstics precoç i tractaments".

Per a l'altre punt, el registre, també hi votarem a favor, però sí que sense esperances, perquè, malgrat que elles em deien avui dematí que sí que estarien encantades de tenir un registre per poder saber, perquè diuen que és un 10% de la població, però probablement és més, o probablement, almenys elles pensen que és més, que estaria molt bé tenir un registre per tenir efectes secundaris, motiu d'ingrés, nombre de baixes laborals. Tot això estaria molt bé, però, tenint en compte que tenim un registre des de fa 20 anys, obligatori, que és el Registre de Donants d'Òvuls, i encara no l'han posat en marxa, i tenim un Registre de professionals sanitaris, que tampoc no hi està, tenim poques esperances.

Però, bé, hi votarem a favor si ens acceptau aquesta esmena. Bé, i de totes formes hi votariem a favor.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Borrás. Correspon ara el torn al Grup Parlamentari Ciudadanos, té la paraula el Sr. Gómez.

EL SR. GÓMEZ I GORDIOLA:

Gràcies, presidenta. Ciutadans treballa el tema de l'endometriosis i, sobretot, la visibilització i el debat sobre les actuacions que l'administració, des del Servei de Salut públic, ha de dur a terme, no només per visualitzar, sinó posar els recursos necessaris dins les seves carteres de prestacions, per a un diagnòstic a temps, un tractament i un seguiment i, per tant, és lògic que, si des del 2018 ho venim fent, nosaltres donem suport al que vostès estableixen aquí en aquesta iniciativa.

Entre altres coses, perquè parlen de la transversalitat i l'àmbit interdisciplinari a l'hora de treballar, de donar resposta a una situació que avui està infradiagnosticada i, evidentment, el plantejament de necessitats sempre de mitjans, de professionals, de recursos i de coordinació.

El que jo no acab d'entendre, i li demanaré que en el seu torn de rèplica, Sra. Martín, ens ho expliqui, és per què insta el Govern d'Espanya en totes les actuacions de les quals entenc que en té la competència el Servei de Salut de les Illes Balears, almanco quan parla..., jo puc entendre que donin suport o que des d'un àmbit nacional recullin a la cartera de prestacions qüestions que, evidentment, han d'estar dins el Consell Interterritorial del Servei Nacional de Salut, però el tema de la formació, excepte que s'hi hagin de ficar les qualificacions específiques en l'acreditació de facultatius i d'infermers i infermeres, entenc jo que és una tasca, o sigui, unes actuacions en les quals s'ha d'instar també el Govern de la comunitat

autònoma, si és que no ho fa ja. Jo ho desconec, vostè és professional de l'àmbit de salut, així com la Sra. Borrás i tal volta vostès ens poden orientar.

Aquí, però, del que es tracta és de posicionar-nos envers instar l'Administració General de l'Estat i el Govern d'Espanya a posar en marxa actuacions com puguin ser, per exemple, la creació d'un registre del qual les dades són d'usuaris del Servei de Salut de les Illes Balears. Per tant, entenc que les Illes Balears hauria de traslladar al Govern d'Espanya aquesta informació, perquè creï una guia i ens pugui ubicar les persones afectades per aquesta situació.

Per tant, això és el que no acab d'entendre gaire bé, no és que li faci una esmena a la seva proposició no de llei, però a tots els punts que vostès insten el Govern d'Espanya.

El tema de la recerca en tema biomèdic és una qüestió que dotam pressupostàriament a iniciatives en aquesta mateixa comissió, per tant, ens dona una oportunitat. Aquí vostès no en parlen d'instar la millora dels pressuposts dins el tema, també, d'investigació i recerca biomèdica, com la Universitat també ho està posant en marxa, o està reivindicant també en aquesta comissió, i d'altres.

Per tant, és una qüestió que no em queda molt clar, no sé si vostè també considera que s'ha d'instar el Govern de la comunitat autònoma i si no ens doni vostè el seu raonament pel qual no ho fa.

Entre altres coses, també parlen aquí de millora en l'accés a aquest servei i totes aquelles altres variants que puguin ser d'interès, però és que parlen també de detectar les demores en l'atenció. Bé, aquí tenim una situació evidentment clara de la demora en l'atenció a les consultes, per tant, també en el diagnòstic i també de les llistes d'espera; és a dir, bé, vostè trasllada l'actuació al Govern d'Espanya, a nosaltres no ens sembla malament, però jo crec que on s'ha d'instar, evidentment, actuacions que són àmbits competencials de la comunitat autònoma és aquí a la Conselleria de Salut i Consum.

De totes maneres, evidentment, nosaltres, així com estan establertes aquestes iniciatives, als quatre punts nosaltres li donarem impuls; és garantir un dret, és garantir una prestació i un servei que, evidentment, no pot quedar al marge de les dones afectades, i manco amb aquesta incidència i prevalença de què parlem, em sembla que d'un 20%, o prop d'un 20% per les dades.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Gómez. Correspon ara al Grup Parlamentari MÉS per Mallorca, té la paraula el Sr. Ensenyat.

EL SR. ENSENYAT I RIUTORT:

Sí, moltes gràcies, presidenta. Demanar disculpes pel retard, temes de la carretera, hi havia uns cans amollats i, en fi, bé, és igual, tampoc no ve al cas.

Senzillament, res, que donarem suport a aquesta proposta.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Ensenyat. Correspon el torn al Grup Parlamentari VOX-Actua Balears, però no hi són presents. Per tant, correspon ara el torn al Grup El Pi Proposta per les Illes Balears, té la paraula la Sra. Sureda.

LA SRA. SUREDA I MARTÍ:

Gràcies, presidenta, senyores i senyors diputats, com ja s'ha dit pels diferents portaveus que m'han precedit, hi ha moltes dones afectades per aquesta malaltia i moltes vegades és una malaltia mala de trobar i, per tant..., justament jo no som la portaveu d'aquesta comissió, però sí que és un tema que, fa poc, n'hem parlat amb gent coneguda, que ho pateix. I jo no sé si és així o no, i aquí hi ha, segur, especialistes que ens ho podran aclarir, però, segons em diuen, es necessita per detectar aquest tipus de malaltia, uns ecògrafs especials, i aquí no sé si disposen d'aquesta maquinària. Per tant, jo, una possible esmena *in voce* que faria seria que "es disposi de la maquinària adient per poder detectar aquests tipus de malalties". I, evidentment, tot el tema de formació als especialistes i de recerca de tractaments i els seus efectes també és importantíssim.

De la mateixa manera crec que es necessita, i, com molt bé s'ha dit, les dones que pateixen endometriosis tenen molt de mal i de vegades, per desconeixement, quan ets a la feina o no et creuen o no coneixen i crec que s'ha de fer una campanya i s'ha de donar a conèixer per poder conscienciar aquesta malaltia i els efectes que pot suposar, i crec que és important que les empreses ho coneguin perquè vegin quina és la realitat i el mal que suposa.

Per descomptat, nosaltres donarem suport a tota la iniciativa i ens agradaria que la proponent tengués en compte aquests aspectes que li he comentat.

Gràcies, presidenta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Sureda. Correspon el torn al Grup Parlamentari Mixt, té la paraula el Sr. Sanz.

EL SR. SANZ I IGUAL:

Gràcies, Sra. Presidenta. Vagi per endavant que donarem suport a aquesta proposta, tant si accepta les esmenes proposades pels grups que m'han precedit, com si no, per la importància que té l'endometriosis. L'endometriosis és una malaltia que afecta les dones, que, a més, té una varietat important de símptomes, que, a més, no se sap encara la causa per la qual es genera l'endometriosis. Sí que pot afectar la vida quotidiana i és una, com ha indicat la portaveu proposant, afecta la igualtat en el tractament de les malalties sanitàries i aquesta patologia en particular, perquè no se sap per què ve,

però sí que es podria fer, amb les propostes que dona aquesta proposició no de llei, que és al final la prevenció.

Els estudis sí que detecten que la prevenció, tant quan es detecten aquests símptomes, com pot ser la disgonorrea, dolor a les relacions sexuals, sagnat uterí que sigui anormal, que hi hagi problemes reproductius, que sol ser la causa principal per la qual es detecta aquesta malaltia, que es facin les proves adients.

Quines proves es poden fer? Es pot fer una ecografia, sí que és cert que avui en dia ja s'han posat a tots els centres de salut ecògrafs a l'abast de tots els metges de primària i formació. Per aquest motiu seria important que coneguessin aquesta simptomatologia, que segurament la coneixen, però que tinguessin present en aquesta via en la qual s'ha dit que sigui present per als metges, perquè d'aquesta manera el tractament precoç pot ajudar que les dones continuïn amb una vida normal, perquè sí que és cert que quan arriba a partir dels 45-50 anys el tractament que es proposa és l'extirpació dels ovaris, llavors és una tècnica ja més invasiva i seria prioritari fer-ho el més prompte possible, detectar els quists o qualsevol tipus d'afectació que pugui tenir, la gradació és diferent, pot haver-hi quists, pot haver-hi plaques, llavors és important que es detecti el més aviat possible i que en el si del Consell Interterritorial sigui de la mateixa manera a totes les bandes del territori espanyol, i principalment per a nosaltres a Balears.

Així que donarem suport tant si accepten les propostes com si no.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Sanz. Correspon ara el torn al Grup Parlamentari Socialista, té la paraula la Sra. Fernández.

LA SRA. FERNÁNDEZ I PRIETO:

Gràcies, Sra. Presidenta, bona tarda senyors diputats i diputades. L'endometriosis és una malaltia que només afecta les dones. Tristament, aquesta és l'única raó que una malaltia, amb una prevalença d'un 10% encara sigui tan poc coneguda i tan malament diagnosticada. La medicina, com a part de la nostra societat patriarcal, també té una mirada androcèntrica que discrimina la dona fins i tot en les seves malalties.

No és casualitat que les dones tinguin més efectes adversos quan prenen medicines, és que els estudis clínics es fan només en homes per no haver de tenir en compte les variacions hormonals dels nostres cicles. No és casualitat que, segons un informe del SESPAS, *todos los estudios internacionales demuestran que las mujeres tienen retrasos en el diagnóstico, puesto que presentan diferentes síntomas ante las mismas enfermedades que los hombres*. Les dones estan més greus quan són hospitalitzades i tenim majors índexs de mort posthospitalització.

No és casualitat que malalties que afecten principalment les dones es torbin més a ser reconegudes i estudiades, la fibromiàlgia va ser considerada un problema psicossomàtic fins

als noranta, i el lipedema només va ser reconegut fa quatre anys per l'OMS.

No és casualitat, és patriarcat.

La regla no ha de fer mal, i la píndola no és la solució màgica per a qualsevol problemàtica relacionada amb la menstruació. Són moltes les dones que durant anys hem vist desateses les nostres necessitats front a un sistema que no reconeixia les nostres malalties: *es normal que te duela, ponte una bolsa de agua caliente y te metes en la cama cuando te baje la regla*, em va dir un metge quan, amb 10 anys, vaig anar a queixar-me per primera vegada.

Aquesta manca de diagnòstic ha sonat a sentència per a les milers de dones, 2 milions a Espanya, que cada mes veuen com la seva capacitat per dur a terme una vida normal es paralitza durant quatre o cinc dies o fins i tot una setmana, dones que veuen com el seu projecte de vida es paralitza per una malaltia que ha estat desatesa pel sistema sanitari i que, a la vegada, se senten jutjades amb un "no és per tant" o "és normal".

Segons l'Associació d'afectades d'endometriosis, ADAEC, la normalització del dolor femení és la culpable que moltes dones no es plantegin la possibilitat de tenir una patologia fins que no s'enfronten a la infertilitat provocada per aquesta. Per això és necessària una major difusió de la Guia d'atenció a les dones amb endometriosis entre els professionals, sobretot a Atenció Primària, i ampliar el registre i la investigació sobre aquesta malaltia.

La nostra sanitat mai no serà justa i equitativa si no inclou la perspectiva de gènere en la formació dels seus professionals.

Gràcies, Sra. Presidenta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Fernández. Ara correspon el torn al grup proposant, té la paraula la Sra. Martín.

LA SRA. MARTÍN I PERDIZ:

Gràcies, presidenta. Vull agrair les aportacions de tots els grups, crec que ha estat molt enriquidor el debat d'avui.

En relació amb l'esmena presentada pel Partit Popular, Sra. Borrás, evidentment, totalment d'acord que es pugui fer aquest afegit que vostè comentava, que no només de tractament, sinó de diagnòstic precoç. Al final és una malaltia en la qual és molt important arribar prest, perquè després totes aquestes seqüeles, que tanta importància poden tenir a la vida de les dones, es puguin evitar, que al final seria el que caldria.

Ciudadanos, m'ho demanava el Sr. Gómez, per què instam el Govern estatal? Perquè veiem que hi ha..., bé, nosaltres hem fet aquest enfocament al Govern estatal, perquè, a més, es va registrar el mes de juliol aquesta proposta, i era un moment on hi havia prou discrepàncies entre unes comunitats autònomes i unes altres en relació precisament amb aquesta malaltia, i la idea era poder garantir que totes les dones del nostre país tinguessin accés als mateixos serveis. I aquesta

és l'única qüestió per la qual nosaltres hem presentat aquesta iniciativa amb aquesta idea.

En relació al registre de dades, exactament el mateix, el que presentam és un enfocament global on totes les comunitats puguin parlar, per això parlam del Consell Interterritorial de Salut, totes les comunitats hi estan representades i cadascuna pot dur la seva veu i exposar el que consideri oportú.

I en relació amb l'esmena, exactament el mateix, enregistrada en el mes de juliol, era una altra fase. Ara pensam en esmenes i pressuposts i ara serà el moment, i els convidam que presentin esmenes en aquest sentit per poder avançar.

A El Pi, molt d'acord amb el que comentaven en relació amb les eines diagnòstiques, i això que no et creuen i no ho coneixen a les empreses és totalment cert, d'aquí una iniciativa que hem presentat a nivell estatal perquè es puguin tenir els dies per regla dolorosa, que vostès ho coneixen, perquè, efectivament, és un problema, i aquesta és una altra pota: una cosa és ajudar les dones a les empreses i una altra cosa, doncs això, que realment no estiguin malaltes i poder-les atendre adequadament.

Llavors, la proposta que hem comentat amb la Sra. Sureda, Sra. Presidenta, seria: dos punts addicionals, un cinquè que seria el següent: disposar de les eines -ella havia parlat de maquinària i jo pens que seria més adequat eines, en el sentit que ja puguin ser ecògrafs, que puguin ser eines diagnòstiques-, ho deixariem com: "Disposar de les eines necessàries i adients per poder detectar aquesta malaltia". I així podem encabir la qüestió de les analítiques, que, com comentava també la doctora Borrás.

I un punt sisè, que seria "Donar a conèixer i conscienciar la societat d'aquesta malaltia i dels efectes que pot suposar". D'aquesta manera, pensam que el coneixement a nivell social també ens ajudaria molt a lluitar contra aquest biaix de gènere en salut, que, com molt bé comentava la diputada del PSOE, té a veure amb això, amb aquesta mirada androcèntrica, perquè el dolor a les dones no és normal, en els homes tampoc no ho és, però a uns se'ls tracta més que a la resta. Llavors, contra això hi hem de lluitar i hem d'acabar, perquè *ni parirás con dolor era la traducció del griego*, sinó que era *parirás con trabajos*; mirau els anys i anys i anys, fins que no ha arribat l'epidural el que hem patit les dones. Tampoc no és normal el dolor quan una dona dona de mamar, que això ens ho trobam en els centres de salut i fa unes setmanes a Eivissa feia unes declaracions un infermer de pediatria, en aquest sentit, que arribaven les dones dient que era normal, quan no és normal, el dolor a la vida no és normal, és un símptoma d'alarma, és una qüestió que una cosa que no funciona com toca. I això, a les dones no és normal, el cromosoma xx no implica haver de patir dolor.

LA SRA. PRESIDENTA:

Sra. Martín, hauria d'anar acabant.

LA SRA. MARTÍN I PERDIZ:

I acab. Vull agrair el suport dels diferents grups i remarcar, sobretot això, que el gènere és un factor de risc per a la salut de les dones.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Martín. Acabat el debat, passam a votar la Proposició no de llei RGE núm. 5961/22. Passarem a votar, si us sembla bé, m'han demanat votació separada, Sra. Martín?

LA SRA. MARTÍN I PERDIZ:

Sí, per descomptat.

LA SRA. PRESIDENTA:

Sí, passarem a votar si us sembla bé el punt número..., bé, s'han fet esmenes *in voce*, les ha assumides el Grup Parlamentari d'Unidas Podemos.

En aquest cas s'han introduït dos punts més, per tant, tenim el punt 5 i el punt 6 que s'introdueixen, que són dos punts nous, que ha introduït el Grup Parlamentari El Pi Proposta per les Illes.

I el punt 4, que quedaria de la manera següent: "Impulsar línies de recerca amb diagnòstic precoç i dels diferents tractaments i dels seus efectes adversos". Quedaria així, ho dic a efectes de transcripció que ho tinguin clar.

Els punts 5 i 6 no els dic perquè la Sra. Martín els ha dit perfectament, per tant, no cal.

Per tant, passam a votació, si us sembla bé, ara votarem els punts números 1, 2, 4, 5 i 6, correcte? Sí, idè passam a votar.

Vots a favor? Unanimitat.

D'acord. I ara votam el punt 3 per separat.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

EL SR. SECRETARI:

12 vots a favor i 1 abstenció.

LA SRA. PRESIDENTA:

En conseqüència, queda aprovada la Proposició no de llei RGE núm. 5961/22, relativa a millores a la detecció precoç i atenció clínica a les dones afectades per endometriosis.

(El Sr. Vicepresident substitueix la Sra. Presidenta en la direcció del debat)

2) Proposició no de llei RGE núm. 6742/22, presentada pels Grups Parlamentaris Socialista, Unidas Podemos, MÉS per Mallorca i Grup Mixt, relativa a impuls per l'atenció del benestar emocional i la salut mental a l'àmbit perinatal a les Illes Balears.

EL SR. PRESIDENT:

Passam idè al debat de la Proposició no de llei RGE núm. 6742/22, presentada pels Grups Parlamentaris Socialista, Unidas Podemos, MÉS per Mallorca i Grup Mixt, relativa a impuls per a l'atenció del benestar emocional i la salut mental, en l'àmbit perinatal a les Illes Balears.

Per a la seva defensa té la paraula, per part del Grup Parlamentari Socialista la Sra. Gamundí, per un temps de cinc minuts.

LA SRA. GAMUNDÍ I MOLINA:

Gràcies, Sr. President, senyors diputats, senyores diputades. La iniciativa que avui presentam des del Grup Parlamentari Socialista, conjuntament amb tots els partits del Govern i també que donen suport al Govern, és una iniciativa que afecta les dones a un moment molt important de les seves vides, que podem viure de manera individual o també amb les seves parelles i que pretén millorar el benestar emocional i la salut mental de les dones a l'àmbit de la salut reproductiva i perinatal. Com ja sabeu, és aquella etapa compresa entre la concepció i l'any de vida del nounat. Els trastorns més comuns són la depressió i l'ansietat, però també n'hi ha d'altres no tan freqüents, però igual d'importants, com són la psicosi puerparal, el trastorn obsessiu compulsiu, el trastorn bipolar, els trastorns relacionats amb traumes i factors d'estrès, entre d'altres.

Amb aquesta iniciativa, vull deixar de manifest que hem recollit una sèrie de demandes consensuades amb les entitats més representatives de les Illes Balears, com Naixença, Associació de Comares de les Illes Balears, Associació de les Dones de les Illes Balears i el Col·legi Oficial de Psicòlegs de les Illes Balears.

Com s'exposa a la iniciativa, les dades demostren que 1 de cada 5 dones patirà algun tipus de trastorn mental que tindrà conseqüències negatives, no sols per a elles mateixes, sinó també per als nounats. A l'any 2021, actualitzant les dades, es varen produir 7.894 naixements, segons les dades de l'INE, per la qual cosa si ens acollim a les estadístiques d'aquest 20% que jo esmentava o explicava a l'exposició de motius de la iniciativa, 1.578 dones seran susceptibles de recaure o d'iniciar un trastorn mental perinatal.

Per altra banda, sabem que aquest és un dels aspectes que s'ha de reforçar en el futur Pla estratègic de benestar emocional i salut mental 2023-2029, atès que a l'anterior, al de l'any 2016, que fou pactat per totes les forces representades en aquesta cambra en aquell moment, va ser un tema que no es va considerar, per ser considerat un tema a l'any 2016, pensau que no fa no fa gaire temps, però en aquell moment, un tema d'àmbit privat, d'àmbit individual, fins i tot jo diria de tema tabú. Però també entenem que ara aquests temes han

evolució i que hi ha una major consciència social i que passen a ser temes més reconeguts dins l'àmbit públic o dins l'àmbit col·lectiu.

I què demanam en aquesta iniciativa? Demanam al Govern de les Illes Balears, per una banda, implantar i impulsar un programa d'atenció per al benestar emocional i la salut mental a l'àmbit perinatal de caràcter autonòmic, creat per a l'elaboració del Pla estratègic de salut mental de les Illes Balears del 2023-2029, que pugui garantir aquesta continuïtat, l'avaluació i el seguiment dels indicadors relacionats amb els objectius i les accions proposades. Per una altra banda, la creació d'un grup de treball estable, format per professionals de les diferents àrees assistencials, que, a més a més, facin feina de manera intersectorial i multiprofessional i que garanteixin la participació interinstitucional i les entitats del tercer sector, amb l'objectiu prioritari de participar en l'elaboració d'aquest nou pla estratègic de salut mental 2023-2029.

Per una altra banda, que tot això estigui emmarcat dintre d'un pla funcional d'atenció perinatal a l'àmbit autonòmic, que reflecteixi diferents accions a realitzar per a la correcta promoció i prevenció, i també la formació transversal i interinstitucional, la detecció precoç, el diagnòstic diferencial i l'atenció hospitalària i ambulatòria, que assegurin el benestar emocional i la salut mental de tota la població de les Illes Balears, i reflectir i fer un incís en l'atenció especialitzada, dins d'aquest pla funcional, que, com vostès veuran, es trasllada en diferents accions que hauran pogut llegir.

Per tant, per tots aquests motius, nosaltres demanam el suport a aquesta iniciativa.

Moltes gràcies, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sra. Gamundí. Ara per a la defensa d'aquesta proposició no de llei, té la paraula la Sra. Martín, per un temps de cinc minuts.

LA SRA. MARTÍN I PERDIZ:

Gràcies, president. I, com no pot ser, d'altra manera, començam amb l'agraïment al Col·legi de Psicòlegs, a les associacions Naixença, Balear de Comares i de dones de les Illes Balears, per les seves aportacions, que han estat molt importants per poder dur endavant aquesta iniciativa.

Efectivament, ho ha explicat la portaveu que m'ha precedit, des de la concepció fins al primer any de vida postpart hi ha tota una sèrie de situacions i circumstàncies que poden dur a una dona a debutar o agreujar un problema de salut mental. Una amiga em deia fa unes setmanes, això de ser mare és com un tobogan emocional, és una persona supera assenyada, súper estable, però em comentava que entre les hormones, tota la motxilla del cuidat i les dinàmiques familiars que de vegades no són fàcils, la dona es troba en una constant pressió, i això té a veure després, evidentment, amb aquests resultats de salut mental.

Tornam parlar aquí, igual que hem fet amb la iniciativa que hem presentat anteriorment en aquesta mateixa comissió avui horabaixa, de qüestions que tenen a veure amb el gènere, a les dones se'ls ha de tractar, se n'ha de tenir cura i no només com a mares, sinó també com a subjectes individuals. Remarcant que, a més, quan existeix un problema de salut mental, el vincle, la criatura o les criatures que pugui tenir el seu càrrec, també tenen aquesta repercussió i poden rebre aquests perjudicis. Evidentment, la feina que s'ha de fer ha de ser multidimensional, i per a un grup multidisciplinar, hi ha d'haver professionals de diferents àmbits i formació, perquè es pugui donar la millor atenció possible a aquestes dones.

En definitiva, els punts d'acord, jo crec que han estat exposats ja molt clarament. Esperam les aportacions dels diferents grups, i tant de bo una vegada més, puguem sortir d'aquesta comissió avui amb una unanimitat en un tema clau, com és aquest.

Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sra. Martín. També, per a la defensa d'aquesta iniciativa, té la paraula el Grup Parlamentari MÉS per Mallorca. Sr. Ensenyat, per un temps de cinc minuts.

EL SR. ENSENYAT I RIUTORT:

Sí, moltes gràcies, Sr. President. Jo sempre..., dic, ara a micro tancat fem broma de dir, jo que som hipocondríac i de vegades quan parlem de determinades malalties, dic un sempre pensa..., dic no, però avui me'n puc anar ben tranquil.

Creo que són dues proposicions no de llei que fan referència a una qüestió que em sembla cabdal i que, a part de la Sra. Irantzu, a la seva exposició precisament parlant a l'anterior proposició no de llei, parlava de la perspectiva de gènere, de la necessitat de tenir aquesta perspectiva de gènere per parlar de diferents qüestions, tant siguin patologies com vinculades a altre tipus de necessitats. I crec que d'això va aquesta proposició no de llei.

Ja dic, amb una diferència que és una proposició no de llei que ja ve, en certa manera elaborada, menjada, pastada, debatuda per diferents fòrums que fins i tot són al marge d'aquest parlament, i que aquest parlament l'únic que fa és replegar aquesta sensibilitat i transformar-la en una proposta per aprovar, que, en certa manera i com ja s'ha dit a l'exposició anterior, ja també està recollida dins aquest Pla estratègic de salut mental.

I que l'important és desenvolupar, perquè al cap i a fi un pla estratègic és un pla estratègic i, per tant, té diferents línies d'accions, té diferents línies estratègiques que, evidentment, després han de conduir a fer activitats concretes i accions concretes, que és del que tracta aquesta proposició no de llei.

És vera que tu tot un consens ja d'entrada que tal volta hauríem d'intentar que fos el màxim consens possible, per a aquestes qüestions en què ja hi ha una feina prèvia, una feina feta per entitats, per serveis, etc., que són els que, al cap i a la

fi, l'eleven a aquesta comissió, evidentment haurien de tenir el suport de tots els grups polítics, com bé s'espera.

Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Ensenyat. Per a la defensa d'aquesta proposició no de llei té la paraula el Grup Parlamentari Mixt, el Sr. Sanz, per un temps de cinc minuts.

EL SR. SANZ I IGUAL:

Gràcies, Sr. President. Bé, en aquesta proposta tornam parlar de salut mental i, a més, amb perspectiva de gènere, també com a l'anterior proposició no de llei, la qual hem debatut. En aquesta comissió hem tractat molts temes de salut mental i en aquest cas és el trastorn a més a la fase perinatal, que, com bé ha explicat la portaveu del Grup Socialista és la fase que va des de la concepció fins al primer any de vida.

Hi ha també diverses patologies d'aquest tema que segurament els experts, com el degà, al qual saludo, del Col·legi de Psicòlegs de les Illes Balears, coneixeran més, depressió..., però, a més és important també detallar un poc quina és l'afectació, perquè moltes vegades parlem, com que hi ha molta afectació, però parlar que la depressió afecta prop de l'11% de les dones, l'ansietat, la depressió postpart gairebé el 13% de les dones, el pànic a l'11% també, al final si sumem totes aquestes patologies que s'han anomenat i el percentatge de dones és important que es tracti dins la cartera de serveis del Servei Balear de Salut.

Sí que volia fer una correcció, que en les diferents versions que es van presentar, i he parlat amb els grups per veure si donen l'assentiment per poder ficar-ho, que es parla de tots els hospitals i sí que es parla d'Eivissa i Formentera, però no posa "Hospital de Formentera", i seria important, perquè les comares també treballen a l'Hospital de Formentera i és important que aquesta tasca del tractament de la salut mental perinatal sigui també a l'Hospital de Formentera, que es fa i es farà perquè el Servei de Ginecologia i Obstetrícia és comú a tota l'àrea de salut, però també és important, ja hi era, però sembla que en alguna errada no ho hem posat, llavors corregir aquesta errada amb una esmena *in voce* a aquesta proposició.

Òbviament, és important que tots els grups li donem suport perquè és una passa més en el tractament de la salut mental dins el pla que tindrem del 2023 al 2029 i que hem tractat en altres patologies.

Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Sanz. Pel Grup Parlamentari Popular té la paraula la Sra. Borrás, per un temps de cinc minuts.

LA SRA. BORRÁS I ROSELLÓ:

Gràcies, president. Bé, la salut mental perinatal és un tema que al Grup Popular li interessa moltíssim, de fet, la nostra

presidenta va dur al Congrés dels Diputats un tema que va treure endavant, el dol perinatal, i va ser acceptat.

Vagi per endavant que nosaltres votarem a favor, però abans m'agradaria fer una sèrie d'observacions i em fa un poc de por, com a professional sanitària, que estiguem aquí un poc lluny de la realitat de tots els nostres centres sanitaris i dels nostres professionals, però sobretot de la població.

En aquests moments ens preocupam de la salut mental perinatal i el podríem posar com a un exemple de salut pública, i ho entendreu molt ràpid: aprofitant que una parella qualsevol, qualsevol tipus de parella o fins i tot una dona tota sola, habitualment jove, es posa en contacte per primera vegada amb un centre de salut, perquè normalment són dones i són dones sanes, és el moment de fer promoció de la salut, i quan sospita que està embarassada va al metge per primera vegada i es comença a fer promoció de la salut, perquè se li promou una dieta saludable, uns hàbits d'exercici físic, se li proposa que deixi de beure alcohol, deixi les drogues, vull dir, això és promoció de la salut.

Després se li diu que es posi unes vacunes com la grip, com la tosferina, que són coses molt importants perquè el bebè, quan neix, ja neix amb anticossos, vol dir que ja està un temps protegit. Per tant, és promoció de la salut per a la persona, per a la mateixa dona i també per al nin.

La segona passa de salut pública és la prevenció, després de la promoció hem de fer la prevenció de la malaltia i hem de fer la prevenció de la patologia de salut mental.

Sabem que aquesta dona ha de fer prevenció, ha d'estar bé, és una dona que ha de tenir, s'ha de sentir amb suport i acompanyada, i que si ella té una bona salut mental, això repercuteix en el nin, en els infants fins a l'adolescència, fins als 18 anys es veu que no la bona salut mental, sinó que la patologia mental que puguin tenir les mares repercuteix en els nins amb una sèrie de malalties i probablement de problemes de salut mental i també de problemes d'addicció.

Tot això, hem de pensar que s'hauria de fer des d'Atenció Primària, per un metge de família, per una infermera familiar i comunitària, per una comare o per un pediatre i, primer de tot, els hem de formar i han de tenir temps per formar-se, i després han de tenir temps per atendre aquestes dones les quals, en cinc o set minuts, jo crec que és prou difícil.

Si parlem de les comares, avui he cridat, hi ha cinc mesos de llista d'espera per a una citologia, amb la qual cosa si tenim cinc mesos de llista d'espera i hi enviam una senyora que ha de començar a fer visites a la comare ho tenim un poc difícil.

Malgrat tot això que us acab de dir..., ah, després a cap hospital no tenim cap psicòleg que es dediqui a la salut mental, a Son Espases hi va un equip de salut mental privat, amb un psicòleg, un psicòleg privat que dona suport a Son Espases.

Per tant, donaré suport, però la veritat és que amb poques esperances.

Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sra. Borràs. Pel Grup Parlamentari Ciudadanos té la paraula el Sr. Gómez, per un temps de cinc minuts.

EL SR. GÓMEZ I GORDIOLA:

Gràcies, president. Sra. Gamundí, jo sé que vostè en el tema de salut mental i benestar emocional, a part de posar-hi passió, ho he notat en el to de veu d'aquesta megafonia de la sala, també hi posa cura i compromís, i vostè ha traslladat, a més a més de les iniciatives que hem tengut altres grups parlamentaris en aquesta línia i aquesta comissió, crec que totes les iniciatives presentades en aquest àmbit d'actuació terapèutica, de promoció i de prevenció, evidentment li hem donat suport.

Jo crec que aquesta proposta per incorporar dins el nou Pla d'estratègia de salut mental de la comunitat autònoma 2023-2029, aquests sis anys, sens dubte el Dr. Lafau és coordinador i impulsor de la redacció del pla, però també de l'execució del pla d'actuació, l'acceptarà amb molt bona gana i jo crec que li donarà un impuls, fins i tot, que es reflecteixi com vostè ho planteja aquí.

No sé ben bé en quina situació es troba el pla, se n'ha parlat altres vegades, en compareixença la consellera ho ha anunciat. Nosaltres, des del nostre grup parlamentari, també li hem demanat quan estaria el pla, deia que es redactava, que s'elaborarà, i seria interessant pel que queda de legislatura conèixer-lo; jo sé que el coneixerem, perquè parla d'un pla 2023-2029 i entenc que serà a principi d'any, però el calendari que tenim és just i coneixem iniciatives perquè s'incorporin a un pla, sense encara conèixer gaire l'esquema i els diferents vessants, i tal volta el que hem de fer és esperar aquesta presentació.

Nosaltres donarem suport al que planteja vostè aquí, perquè no és una qüestió només de la prevenció, la promoció del benestar de la dona mare, sinó, com vostès argumenten aquí, també del seu nadó, del bebè, del nin o la nina, però també tot el que afecta l'àmbit de la salut mental i el benestar emocional del conjunt de l'entorn familiar o de companys, de tot l'entorn social al voltant d'aquesta dona, que té el risc més elevat per la prevalença que vostès plantegen, que es planteja en aquesta justificació, elevat. Per tant, evidentment, des de la prevenció i des de la promoció de recursos d'acompanyament i, evidentment, de diagnòstic precoç és important. Per tant, li donarem suport.

Però vostès plantegen, i vull fer una reflexió en el context que estam, de millores dels pressuposts de la comunitat autònoma per al 2023, on afectarà evidentment a la primera..., al primer any de caminar d'aquest pla estratègic, d'aquest pla d'actuació de salut mental de les Illes Balears, és quan vostès parlen al punt 4, a l'apartat 4.5, adequar els recursos en diferents àmbits, i això, quan es parla d'adequar els recursos es parla necessàriament, no de coordinació només, i d'optimitzar, d'eficàcia i d'eficiència, sinó que es parla de dotació; sabem de la carència important en facultatius, en especialistes, en psicòlegs, en psiquiatres, però també en infermers i infermeres

especialitzats dins el tema de salut mental, i que són necessaris per la manca de professionals sanitaris.

I, per tant, entenc jo que ens fem tots una reflexió en aquesta comissió per treballar uns pressuposts en aquesta tramitació que s'ha iniciat i que conclou el dia 22 de desembre, per donar més solvència a la seva proposta, o sigui, donar un impuls important a una part important, també, que és la dotació pressupostària i l'augment i millora dels recursos, tant de personal com de materials, com de coordinació, que es puguin establir.

Li reiter el nostre, vostè supòs que ja ho deduïa, vostè i els grups proposants que donen també suport al Govern, dedueixen que des del nostre grup parlamentari, pel compromís i la trajectòria que hem dut en aquesta comissió, com no pot ser d'una altra manera, donarem suport a tots els punts que vostès plantegen en aquesta iniciativa. I l'he de felicitar per dur-la a terme dins el calendari i encara ens permet aquest període de sessions.

Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Gómez. Pel Grup Parlamentari VOX-Actua Balears té la paraula la Sra. Ribas, per un temps de cinc minuts.

LA SRA. RIBAS I MARINO:

Gracias, presidente. Desde VOX siempre se están defendiendo políticas en materia de protección social, de asuntos sociales y, en concreto, las de defensa de la familia son uno de nuestras puntales, es algo en lo que insistimos muchísimo.

Y, dentro de esto, la maternidad es un tema que nos preocupa mucho y que defendemos mucho. Además, siempre solemos argumentar que si algo justifica un trato desigual a una mujer con respecto a un hombre, lo único, el único hecho diferencial que tiene la mujer con respecto al hombre es precisamente ese, la maternidad.

Por tanto, estoy de acuerdo con esta iniciativa, porque sí que es cierto que tenemos que proteger a las mujeres, y a la familia en general, en todas las circunstancias, como sociedad debemos hacerlo y, de hecho, nuestro grupo en el Congreso de los Diputados ya presentó una iniciativa, una PNL con una serie de medidas para apoyar a las familias que se encuentran en el duro trance de afrontar un duelo perinatal, porque si ya es doloroso perder a alguien, mucho más lo es cuando los padres sobreviven a sus hijos, si pierden a su hijo, y por supuesto también lo es cuando ese hijo está en los albores de la vida.

Si bien tengo que pedir votación separada del punto 4.5, por una sencilla razón que ahora explicaré: yo votaré en contra de este punto porque dice que "debe aplicarse la perspectiva de género en este asunto". Evidentemente, una mujer que sufre un problema de salud mental por haber tenido a su hijo o por haber tenido algún problema durante el embarazo o por haberlo perdido, no lo está teniendo por el hecho de ser mujer, sino por

el hecho de ser madre, es que son cosas distintas, es que hay mujeres que no son madres. Y, además, también es cierto que un hombre también puede sufrir un duelo por haber perdido a su hijo recién nacido, exactamente igual que una mujer, y también puede necesitar esa atención mental.

No nos olvidemos, aquí se habla del suicidio en esta iniciativa, que de cada 6 suicidios, 5 son hombres y 1 mujer, por tanto, creo que también es importante no perder de vista... Yo entiendo que somos todos..., que quieren ser ustedes muy feministas, y muy por la labor de la ideología de género, y defender a la mujer, pero es que yo no quiero dejar de ser objetiva, me resisto a ello y, por tanto, no voy a apoyar este punto 4.5.

Todo lo demás, sí lo puedo apoyar. En el punto 4.2 sí que me abstendré, porque aquí se enumeran una serie de buenas prácticas sobre una serie de procesos de reproducción asistida y, en fin, hay procesos sobre los que podemos estar de acuerdo y procesos con los que no, evidentemente, que se realice una atención especializada en salud mental a las personas que pueden estar en estos procesos, bien, no creo que sean *numerus clausus*; en este caso yo me abstendré, en este punto, en el 4.2. En el 4.5 votaré en contra. En todo lo demás, votaremos a favor, porque sí que es cierto que estamos muy sensibilizados con este tema, y ya digo, no se trata de un problema de género, se trata de la maternidad, que es algo diferente.

Gracias, presidente.

EL SR. PRESIDENT:

Gracias, Sra. Ribas. Pel Grup Parlamentari El Pi Proposta per les Illes té la paraula la Sra. Sureda, per un temps de cinc minuts.

LA SRA. SUREDA I MARTÍ:

Gràcies, president. Molt breument. Nosaltres donarem suport a aquesta iniciativa.

Des del d'El Pi, des del minut 1, sempre hem defensat que es posin les eines, els instruments, damunt la taula per afrontar tota la problemàtica de la salut mental, i aquí parlem específicament de la problemàtica que pot suposar la salut mental a l'àmbit perinatal de les nostres illes.

Jo crec que amb aquest tema de la salut mental hi ha molta feina per fer, s'ha de fer molta conscienciació, s'ha de fer molta formació i crec que treballar de manera intersectorial i multiprofessional és molt important, i sobretot quan parlem, en aquest cas, de les problemàtiques que es poden tenir després d'haver estat mare i del que això pot suposar.

Per tant, nosaltres estam d'acord amb els arguments que han donat els diferents portaveus que han presentat la iniciativa i, per tant, hi donarem suport.

Gràcies, president.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sra. Sureda. Per al torn de contradiccions, el Grup Parlamentari Socialista, la Sra. Gamundí té un temps de cinc minuts.

LA SRA. GAMUNDÍ I MOLINA:

Moltes gràcies, Sr. President, senyors diputats, senyores diputades. Bé, en primer lloc, a la Sra. Borràs, dir-li que conec la iniciativa per regular el permís retribuït en els casos de pèrdua gestacional; ja la diputada, la Sra. Prohens, que va presentar al Congrés dels Diputats, evidentment, ella parla de la mort gestacional, una realitat molt cruenta i molt dura, i el meu grup parlamentari, evidentment, també va fer propostes en aquest mateix sentit, i es va arribar a un acord, amb la qual cosa ho celebrem.

En relació amb el que vostè ens comentava, sobre la importància de la promoció de la salut, la prevenció i la importància de fer-ho a través de l'Atenció Primària, tot aquest conjunt de reflexions, jo crec que sí que és cert que, no compartesc amb vostè el fet que deia que estàvem allunyats de la realitat, o no sé si és que no he entès bé aquesta reflexió que vostè volia fer; nosaltres, al revés: pensam que estam a prop de la realitat perquè, precisament, aquestes aportacions han estat recollides de les pròpies entitats que ho representen. I, efectivament, si vostè llegeix el punt 4.1, parla de la prevenció que, evidentment, s'ha de fer des de l'Atenció Primària, és a dir, recull perfectament totes aquestes crítiques que vostè feia i que, evidentment, també podem compartir, que es necessita millorar aquesta atenció dins l'àmbit de la salut, del benestar emocional i de la salut mental perinatal.

Pel que fa al Grup Parlamentari Ciudadanos, em feia una pregunta, en quina situació es troba el Pla estratègic de benestar emocional i de salut mental 2023-2029? Evidentment, jo entenc que el Govern fa la seva feina i ha de complir amb l'acord del pacte que vàrem plantejar aquí. Nosaltres, en teoria, formam part d'aquest comitè i evidentment a mi, com a grup parlamentari, què m'interessa? A mi com a grup parlamentari m'interessa lligar, el màxim possible, acords polítics perquè s'acompleixin dins el marc d'aquest pla estratègic. Jo li som franca, en aquest sentit, què vull? Vull el màxim consens possible perquè aquest pacte i perquè aquest pla estratègic surti, també, amb el màxim consens possible, perquè crec que les polítiques de salut mental, i així ho he manifestat sempre en aquesta cambra, han de ser polítiques de pacte, i governi qui governi sempre hi ha d'haver el màxim consens.

Quan vostè em feia la reflexió: bé, jo entenc que ara, com que vénen els pressuposts, això es traslladarà que hi haurà més recursos. Efectivament, però és que no més recursos a aquests pressuposts d'enguany, que ja se n'hi han posat més, la mateixa consellera va venir aquí, va fer una exposició i va traslladar aquí hi havia més recursos, sinó al llarg del desenvolupament del pla 2023 i 2029, perquè parl de què a la salut mental perinatal hi ha d'haver un pla funcional. Un pla funcional què vol dir? Vol dir que dissenyem polítiques a diferents anys vista, que no les dissenyem, que crec que és el gran error que tenim de vegades dins les administracions, que, com que tenim la mirada curta, no fem mirada llarga, després ens passa això.

Per tant, dins aquest pla funcional s'hauran de preveure més psicòlegs, més psiquiatres, s'hauran de preveure més professionals i més recursos, i en tot això s'haurà d'anar dibuixant aquest camí.

Ara, d'avui per a demà, tendrem tots aquests recursos? Evidentment, jo vull ser realista, no el vull enganar, Sr. Gómez.

Llavors, en relació amb VOX, jo, sincerament, li agraeix el suport a la immensa majoria de la iniciativa. Vostè em comentava: al 4.2 no li donaré suport pel tema de les pràctiques reproductives, i al 4.5 pel tema de la perspectiva de gènere. I ho hem parlat altres vegades, és la discriminació que pateixen les dones pel fet de ser dones, i, entre altres coses, perquè les dones patim discriminació per ser mares o per no ser-ho, per no ser mares. I això també afecta la nostra salut mental i el nostre benestar emocional. I amb això no puc estar d'acord amb vostè.

Per tant, li acceptaré la votació separada, també, com no pot ser d'una altra manera.

Què es fa actualment? I jo sí que vull posar en valor qüestions que es fan, sí que és cert que el tema de la pandèmia ha alentit algunes coses, a l'any 2020 es fa per primera vegada un primer curs de salut mental perinatal a les Balears, a l'Hospital Universitari de Son Espases de referència, amb 300 professionals, i, evidentment, també es fa un programa que es fa l'hospital de referència de Son Espases.

Què ens agradaria a nosaltres? Doncs que aquest programa s'estandarditzàs i es fes a totes les illes, reivindicam que es faci a totes les illes i que, a més, estigui emmarcat dins aquest pla funcional.

I ja, per acabar, Sr. President, vull agrair el suport, com no pot ser d'una altra manera, de tots els grups parlamentaris que s'han pronunciat a favor de la proposta, i vull agrair de bell nou a totes les entitats per totes les seves aportacions, vull agrair també als professionals de la salut mental i de la salut que fan feina dia a dia en aquests casos complexos, per la seva labor.

També vull acabar amb una frase, una reflexió que compartesc, que és d'Esther Vivas, del llibre *Mama desobedient*, que diu que "La societat moderna ens ha desposseït a la dona també de la seva capacitat maternal, recuperem-la!"

Gràcies, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sra. Gamundí. Pel Grup Parlamentari Unidas Podemos, la Sra. Martín, per cinc minuts.

LA SRA. MARTÍN I PERDIZ:

Gràcies, president. Vull agrair el suport dels grups. I una reflexió: hi ha molta molts tipus de maternitats, ben igual que hi ha molts tipus de dones, cadascuna s'enfronta a la situació de la millor manera que pot, però moltes vegades és necessari demanar ajuda i aquesta ajuda, avui crec que hem d'enviar un missatge molt clar, que aquesta ajuda arribarà, perquè la

situació de salut mental que poden tenir ja de base o sobrevinguda les pot superar, i, evidentment, aquest acompanyament professional s'ha de dotar de recursos a tots els àmbits assistencials, és igual si és hospitalari o primari, sociosanitari, a qualsevol, educatiu, a qualsevol tipus d'àmbit.

Evidentment, jo record un cas, com a infermera pediàtrica, fa molts d'anys, però em va impactar sobre manera, una mare que tenia un trastorn mental de base i havia tengut un infant, la criatura estava dins una incubadora, i aquella mare era absolutament incapaç d'apropar-se a més d'un metre de la incubadora, imaginau el vincle, imaginau la feina que es va haver de fer amb aquella mare, va ser terrible, terrible, perquè en aquell moment hi havia molt pocs recursos.

A dia d'avui n'hi ha més, però en fan falta moltíssim més, i aquí s'ha explicat i s'ha parlat.

I voldria rompre una llança a favor de les comares, perquè aquí s'ha dit bé: (...) cinc mesos per arribar a una citologia. Jo don fe, he estat mare recentment, don fe de la capacitat resolutiva que tenen les comares, tant a Atenció Primària com a hospitalària, en qualsevol cas, de qualsevol manera, pandèmia o no pandèmia, han hagut i han cercat la manera de poder donar l'atenció individualitzada, que és molt difícil, i també des de la perspectiva comunitària, que és extraordinàriament difícil.

I vull lamentar, lamentar, perquè hi ha coses que no són entenedores, que, bé, o si s'entén, però, bé, jo crec que s'ha de dir, que la ultradreta no voti a favor del suport en salut mental a dones en aquestes situacions tan greus com són, reproducció assistida, amb la càrrega hormonal i els processos, que ja sabem que moltes vegades fracassen i s'han de repetir; reproducció assistida; interrupció voluntària de l'embaràs, com si això fos una festa, no ho és, no ho és, és duríssim. Les dones fan una IVE per diferents motius, tots respectables, d'acord amb la legalitat vigent, necessiten i se'ls ha de donar aquesta atenció, no només l'atenció farmacològica, s'ha de donar també el suport en salut mental; mort perinatal; adopció i acolliment; i restabliment del vincle interromput. A tot això no li donarà suport la ultradreta, a dones amb aquestes situacions, no ho puc entendre, no ho puc entendre.

I crec, i des d'aquí faig una crida a una reflexió profunda sobre aquesta qüestió i a modificar el sentit del vot. I al 4.5, també en qüestió de gènere, és clar que hi ha qüestió de gènere, és clar que s'ha de tenir en compte, evidentment. Els trastorns de salut mental, aquí no n'hem parlat, però què passa amb les maternitats forçades? Hi ha dones que no volen ser magres i s'han quedat embarassades, i tal vegada han estat violades fins i tot, això s'ha de deixar així? A aquestes dones no les hem de donar suport i l'atenció que mereixen? Jo no hi puc donar passada, crec que a qualsevol dona, en tota circumstància, quan hi ha un problema de salut mental, quan hi ha un risc de problema de salut mental, perquè no només hem d'arribar tard, també hem de prevenir, se li ha de donar l'atenció que mereix, com he dit, des d'un vessant multidimensional i des d'una unitat multiprofessional.

Gràcies, president.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sra. Martín. Pel Grup Parlamentari MÉS per Mallorca, el Sr. Ensenyat, per un temps de cinc minuts.

EL SR. ENSENYAT I RIUTORT:

Sí, president, gràcies. No en faré ús.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Ensenyat. Pel Grup Parlamentari Mixt, el Sr. Sanz té cinc minuts de temps.

EL SR. SANZ I IGUAL:

Gràcies, Sr. President. Intentaré no exhaurir-los, primer vull donar les gràcies a tots els grups que han donat suport.

Sí que, bé, podria dir que em sobta, però no em sobta, la postura del Grup Parlamentari VOX respecte de la ideologia de gènere, ja que ha expressat en moltes ocasions que no està a favor de la ideologia de gènere, tot i que els vessants de la resta del món sí que estam d'acord que és important incloure (...) dins el nostre ordenament jurídic, llavors mirarem qui està en contra de la resta del món i en quin lloc es troba.

El que sí que és cert és que en el punt 4.2, amb el qual no estan d'acord, els tipus de família, ja des de fa un munt d'anys, la Llei de matrimoni igualitari del 2005, fa 17 anys d'aquesta llei, tot i que els pesi, ja expressava que hi havia molts de tipus de famílies, no només la família natural, hegemònica home-dona, sinó que hi ha molts tipus de famílies que també estan incloses aquí i que poden ser famílies i tenir fills de moltes maneres: la reproducció assistida, l'adopció, l'acolliment; i també tenen trastorns de salut mental en aquests processos, que també han de quedar dins aquesta qüestió. S'ha de preguntar també a aquest grup si aquestes famílies o no han de existir o com han de tractar la seva salut mental en aquests casos, perquè també són mares, no parlaré de pares, perquè parlem d'una PNL que sí que és cert que parla principalment de la salut mental perinatal en el cas de les dones, és principalment del que es tracta, però sí que és cert que també existeix aquest trastorn mental perinatal en aquests casos.

I si la família són dos pares que han adoptat un nadó, no poden tenir un trastorn mental perinatal? El poden tenir també, i està aquí, el punt que vostè no vol acceptar l'inclou: adopció i acolliment i restabliment del vincle interromput. El punt 4.2 l'inclou.

Vostè no vol tenir en compte alguns tipus de famílies que sí que estan a l'ordenament jurídic. Llavors han de pensar a quin lloc volen ficar-se.

Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Sanz. Acabat el debat, passariem a la votació de la Proposició no de llei RGE núm. 6742/22. Escoltada, la presidència, la voluntat que es faci la votació per

separat, incorporació *in voce* al punt 2, que acabaria, incorporaria l'expressió "i Hospital de Formentera", darrera de "Can Misses"

... i "Hospital de Formentera", darrera de "Can Misses". I per tant, es farien tres blocs de votacions, es votaria el primer punt; el segon, amb la incorporació de l'esmena *in voce*; el punt tres i el punt quatre, votariem primer 4.1, 4.3 i 4.4.

Vots a favor?

EL SR SECRETARI:

Unanimitat.

EL SR. PRESIDENT:

Ara passam a votar el punt 4.2.

Vots a favor?

Abstencions?

EL SR. SECRETARI:

12 vots a favor, 1 abstenció.

EL SR. PRESIDENT:

I ara passam a votar el punt 4.5.

Vots a favor?

Abstencions?

En contra?

EL SR. SECRETARI:

12 vots a favor, 1 vot en contra.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. I no havent-hi assumptes a tractar, s'aixeca la sessió.

DIARI DE SESSIONS
DEL
PARLAMENT
DE LES
ILLES BALEARS